

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-06-02/2013

P/13/066

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/066 – Efekty kształcenia w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Anna Kowalska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85613 z dnia 11.06.2013 r. [dowód: akta kontroli, str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Spółeczna Szkoła Podstawowa im. Sebastiana Fabiana Klonowica w Lublinie („Szkoła”); ul. Kurantowa 5; 20-836 Lublin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Eliza Nowikowska, dyrektor Społecznej Szkoły Podstawowej im. Sebastiana Fabiana Klonowica w Lublinie od dnia 21 kwietnia 1994 r. [dowód: akta kontroli, str. 230-231]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości¹ działalność skontrolowanej jednostki w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 (do zakończenia kontroli) w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższa ocena ogólna wynika z ocen częściowych obszarów objętych kontrolą. Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności spełnianie przez Szkołę wymagań niezbędnych do posiadania uprawnień szkoły publicznej oraz zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu i nauki i wyposażenia niezbędnego do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego. Uczniowie Szkoły uzyskiwali wysokie lokaty w konkursach oraz przekraczające znacznie średnie wyniki krajowe wyniki w testach zewnętrznych. Szkoła zapewniała wszechstronną pomoc pedagogiczną i psychologiczną uczniom mającym trudności w nauce i zaburzenia rozwojowe, a także wspierała uzdolnienia i zainteresowania uczniów.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na powierzeniu nauczania techniki nauczycielowi nieposiadającemu kwalifikacji do nauczania tego przedmiotu, określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli².

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. nr 50, poz. 400 ze zm. Zwane dalej: *rozporządzeniem w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja Szkoły

Opis stanu faktycznego

1.1. Podstawy formalno-prawne funkcjonowania Szkoły

Szkoła jest wpisana do ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Lublin pod numerem ewidencyjnym 5/G/N. Aktualnie obowiązujące zaświadczenie, potwierdzające dokonanie wpisu, zostało wydane przez Prezydenta Miasta Lublin 7 kwietnia 1999 r. Zaświadczenie zawierało dane określone w art. 82 ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³. Dane w zaświadczeniu były zgodne ze stanem faktycznym.

Organem prowadzącym Szkołę jest Stowarzyszenie Oświatowo-Wychowawcze im. S.F. Klonowica z siedzibą w Lublinie.

Szkoła posiada uprawnienia szkoły publicznej na podstawie art. 85 ust. 1, w związku z art. 8, ustawy o systemie oświaty.

[dowód: akta kontroli str. 96-97]

1.2. Statut Szkoły.

Statut Szkoły został nadany uchwałą Zarządu Stowarzyszenia Oświatowo-Wychowawczego im. S.F. Klonowica nr 97 z 11.01.2002 r.

Statut szkoły zawierał uregulowania wymagane art. 84 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, tj. nazwę i typ szkoły, cel i zadania szkoły, osobę prowadzącą szkołę, organizację szkoły i jej organy wraz z zakresem ich zadań, prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły wraz z określeniem przypadków, w których uczeń może być skreślony z listy uczniów szkoły, sposób uzyskiwania środków finansowych na działalność szkoły oraz zasady przyjmowania uczniów do szkoły.

[dowód: akta kontroli str. 3-31, 94-95]

W Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania (WSO), stanowiącym część statutu zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁴, uregulowano:

- wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen kwalifikacyjnych śródrocznych i końcoworocznych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz kryteria oceniania zachowania (zgodnie z § 3 ust. 3 pkt 1 i pkt 2 rozporządzenia MEN z 30.04.2007 r.),
- sposób ustalania śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz ocen klasyfikacyjnych zachowania (§ 3 ust. 3 pkt.3 ww. rozporządzenia MEN z 30.04.2007 r.),
- skalę rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz ocen zachowania zgodnie ze skalą, o której mowa w § 13 ust. 2 i § 15 ust. 3 ww. rozporządzenia,
- warunki i tryb uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych (*rozdział IX. Sesja poprawy ocen*) oraz oceny klasyfikacyjnej zachowania (w tym

³ Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 ze zm. Zwana dalej: *ustawą o systemie oświaty*.

⁴ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm. Zwane dalej: *rozporządzeniem MEN z 30.04.2007 r.*

przypadku przewidziany został tryb odwoławczy w załączniku nr 1 *Kryteria ocen zachowania Społecznej Szkoły Podstawowej im. S.F. Klonowica w Lublinie*),

- warunki i sposób informowania rodziców o przewidywanych wynikach klasyfikacji śródrocznej i końcoworocznej (rozdział VIII).

WSO regulował też przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych, co było wymagane przepisami § 3 ust. 2 pkt.4 ww. rozporządzenia.

[dowód: akta kontroli str. 38-90]

1.3. Sposób i źródła finansowania działalności szkoły

Zgodnie ze Statutem działalność szkoły finansowana jest przez rodziców uczniów poprzez wpłacanie wpisowego, czesnego oraz innych źródeł: dotacji, darowizn, składek członków stowarzyszenia, działalności gospodarczej stowarzyszenia. Według Statutu szkoła korzysta z dotacji jednostki samorządu terytorialnego. Koszty żywienia oraz koszty niektórych zajęć nadobowiązkowych i dodatkowych, ustalone uchwałą Zarządu Stowarzyszenia na dany rok, ponoszą rodzice uczniów z nich korzystających. Wg Statutu szkoły ustalanie wysokości wpisowego i czesnego należy do zarządu Stowarzyszenia prowadzącego szkołę.

[dowód: akta kontroli str. 3-37]

Wysokość czesnego w szkole ustalana była w formie uchwał przez Zarząd Stowarzyszenia w różnej wysokości dla różnych oddziałów. Czesne w poszczególnych latach szkolnych wzrosło, np. o 30 zł miesięcznie dla oddziału I w roku szkolnym 2011/2012 w porównaniu do roku szkolnego 2010/2011, o 15 zł miesięcznie dla oddziału I w roku szkolnym 2012/2013 w porównaniu do roku 2011/2012. Uchwały nie zawierały uzasadnienia podniesienia czesnego.

[dowód: akta kontroli str. 91-93]

Przychody w przeliczeniu na jednego ucznia w kolejnych latach (2010, 2011, 2012) wynosiły: 11 587 zł, 12 375 zł, 12 612 zł, w tym dotacja: 4 332 zł, 4 692 zł, 4 908 zł, czesne: 6 450 zł, 6 780 zł, 7 035 zł, pozostałe przychody: 805 zł, 903 zł, 669 zł.

W latach objętych kontrolą postępował wzrost przychodów szkoły oraz wzrost kosztów prowadzenia szkoły w przeliczeniu na jednego ucznia.

Wzrost przychodów ogółem w 2011 r. w stosunku do 2010 r. wyniósł 6,80%, a w 2012 r. w stosunku do roku poprzedniego o 1,92%. Wzrastały przychody z tytułu dotacji: o 8,31% i 4,60% oraz przychody z tytułu czesnego: o 5,12% i 3,76%. Udział czesnego w przychodach na jednego ucznia wynosił w kolejnych latach: 55,7%, 54,8%, 55,8%, natomiast udział dotacji: 37,4%, 37,9%, 38,9%. Udział pozostałych przychodów wynosił: 6,9%, 7,3%, 5,3%.

Szkoła ponosiła w latach 2010-2013 koszty na jednego ucznia wynoszące: 9,4 tys. zł, 9,9 tys. zł, 11 tys. zł, a wydatki bieżące na jednego ucznia odpowiednio wynosiły: 8,3 tys. zł, 8,7 tys. zł, 10 tys. zł. Koszty ponoszone przez szkołę w latach objętych kontrolą w przeliczeniu na jednego ucznia wzrosły w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. o 4,45%, a w 2012 r. w stosunku do roku poprzedniego o 11,36%. W odniesieniu do wydatków bieżących w przeliczeniu na jednego ucznia wzrost wynosił: 4,98% i 12,01%.

[dowód: akta kontroli str. 110]

Urząd Miasta Lublin – Wydział Audytu i Kontroli w 2013 r. (luty) przeprowadził w Szkole kontrolę prawidłowości wykorzystania środków dotacji udzielonych na realizację zadań szkół w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. oraz od 1

stycznia do 31 grudnia 2012 r. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano wystąpienia pokontrolnego.

[dowód: akta kontroli str. 98-109]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Organ prowadzący Szkołę, właściwy w zakresie nadania i zmiany statutu Szkoły niezgodnie z § 17 rozporządzenia MEN z 30.04.2007 r. w WSO uregulował zasady przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych. Dotyczyło to:

- regulacji WSO pozbawiającej uczniów nieklasyfikowanych z przyczyn nieobecności nieusprawiedliwionej prawa do ubiegania się o dopuszczenie do egzaminów klasyfikacyjnych przez radę pedagogiczną (co było niezgodne z § 17 ust. 3 ww. rozporządzenia MEN z 30.04.2007 r.),
- określenia terminu przeprowadzenia egzaminu klasyfikacyjnego (niezgodnie z § 17 ust. 9 rozporządzenia MEN z 30.04.2007 r.) i gremium przeprowadzającego egzamin (niezgodnie z § 17 ust. 10), nieuregulowania: sposobów utrwalenia wyników egzaminów (co było niezgodne z § 17 ust. 14), możliwości obecności rodziców w charakterze obserwatorów (co było niezgodne z § 17 ust. 13) i możliwości przystąpienia do egzaminu klasyfikacyjnego w dodatkowym terminie przez ucznia, który nie przystąpił do niego z przyczyn usprawiedliwionych w wyznaczonym terminie (co było niezgodne z § 17 ust. 14a).

[dowód: akta kontroli str. 62, 245]

Ocena cząstkowa

Ze względu na właściwość organu prowadzącego w zakresie spraw objętych kontrolą dotyczących organizacji szkoły Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od dokonania oceny działalności skontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Wyposażenie Szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w szkole

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wyposażenie Szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej

W toku oględzin stwierdzono, że w budynku szkoły, mieszczącym także prowadzone przez ten sam organ Społeczne Gimnazjum im. S.F. Klonowica w Lublinie, dla potrzeb kontrolowanej szkoły wykorzystywano parter (cztery sale lekcyjne dla klas I-III, duży hol, sala gimnastyczna, sala tzw. „owieczkownia”) oraz trzy sale na I piętrze (spośród sześciu). Sale na I piętrze były przeznaczone dla uczniów oddziałów IV, V, VI. Ponadto na I piętrze znajdowała się sala komputerowa przeznaczona dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum. Nie urządzono w szkole osobnych sal do języka obcego, przyrody, plastyki, techniki i muzyki. W całym budynku szkoły pięć sal posiadało tablice multimedialne, w tym jedna z sal przeznaczonych dla uczniów klas III i jedna dla uczniów klas IV-VI, pozostałe były w salach przeznaczonych dla uczniów gimnazjum.

Szkoła zapewniała odpowiednie warunki i możliwość realizacji podstawy programowej nauczania wczesnoszkolnego. Sala dla uczniów klasy II wyposażona była w telewizor, sala dla drugiego oddziału klasy II miała komputer z głośnikami. Na holu parteru zamontowany był duży wysuwany z sufitu ekran, projektor sprzężony

z komputerem oraz pianino. W „owieczkowni” organizowane były różnego rodzaju zajęcia, np. muzyczne, odpoczynek polekowy najmłodszych uczniów. Sala ta wyposażona była w pianino, keyboard, wieżę z głośnikami, tablicę, dywany, duży regał na przybory szkolne uczniów i pomoce dla nauczyciela, krzeselka ogrodowe dla uczniów, służące w czasie, gdy lekcje prowadzone są w ogrodzie i przenośne małe regaliki na pomoce nauczyciela niezbędne w czasie takich lekcji. Na potrzeby nauczania wczesnoszkolnego szkoła dysponowała np. pomocami matematycznymi: zegarami do nauki określania czasu, wagami do pomiarów, bryłami geometrycznymi i elementami, z których można budować bryły geometryczne oraz uczyć się określania objętości, kartami matematycznymi do nauki tabliczki mnożenia na czas, kośćmi do gry w celu osiągnięcia sprawności w liczeniu. Na parterze znajdowała się sala gimnastyczna z podłogą drewnianą, drabinkami do ćwiczeń, koszami do gry w piłkę koszykową, piłki do gry, piłki do skakania, kolorowe szarfy, materace do ćwiczeń, kółka do hula-hop, składany stół do ping-ponga, ławeczki do ćwiczeń, do sali doprowadzone były głośniki wieży, przy sali znajdowało się pomieszczenie do przebierania i pomieszczenie schowka na przyrządy sportowe. Na piętrze znajdowała się sala do zajęć z informatyki, wyposażona w 20 stanowisk komputerowych i 2 laptopy oraz komputer i miejsce przeznaczone dla nauczyciela.

[dowód: akta kontroli str. 222-223]

Dyrektor szkoły wyjaśniła m.in.: *Zajęcia realizowane są często poza szkołą i mają charakter systemowy: wyjazdowe warsztaty przyrodnicze, warsztaty przyrodniczo-plastyczne, plenery plastyczne, obserwacje przyrodnicze, hodowle roślin, zajęcia kulinarne w ogródku szkolnym. [...] Skutkuje to systemowymi [...] prezentacjami dla rodziców, dziadków i kolegów: wernisażami prac, koncertami recytatorsko-wokalno-instrumentalnymi w ogródku szkolnym lub w zaprzyjaźnionym Domu Kultury na Czechowie, prezentacjami werbalnymi w języku polskim i angielskim, okazjonalnymi kiermaszami ciast i domowych przysmaków na rzecz instytucji, którymi opiekuje się Samorząd Uczniowski.*

[dowód: akta kontroli str. 226-229]

Stwierdzony w toku kontroli stan lokalowy szkoły i jej wyposażenie był odpowiedni do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego szkoły podstawowej, określonej w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁵ i rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁶.

Ocena warunków lokalowych szkoły i jej wyposażenia przez nauczycieli i uczniów ustalona na podstawie badań ankietowych w czasie kontroli jest pozytywna (wśród uczniów negatywnie warunki lokalowe oceniło tylko 5,6% uczniów). Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynikało, że na lekcjach nauczyciele korzystają z reguły z pomocy technicznych i multimedialnych dostępnych w szkole.

Warunki lokalowe gorzej oceniali rodzice. Połowa z nich wyraziła przekonanie, że budynek szkoły nie jest odpowiednio przystosowany do prowadzenia nauki, nie miało w tej sprawie zdania 16,7% rodziców, zaś za odpowiednio przystosowany budynek szkoły uznało 33,3% rodziców. Rodzice w większości byli zadowoleni z liczebności klas.

⁵ Dz. U. z 2009 r. nr 4, poz. 17.

⁶ Dz. U. poz. 977.

Nauczyciele wyrazili w ankiecie przekonanie, iż wyposażenie, jakim w szkole dysponują, jest wystarczające do realizacji programu nauczania, który wybrali, uważając je za nowoczesne (82,4%). Jednak część nauczycieli uważa je za przestarzałe (17,6%), wskazując na pewne braki (tablice interaktywne, pracownie przedmiotowe, słowniki).

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

2.2. Zapewnienie w Szkole bezpiecznych i higienicznych warunków nauki

W latach 2010-2012 (w sierpniu) dyrektor szkoły z udziałem konserwatora przeprowadzał kontrole obiektu pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷. W konkluzji każdorazowo stwierdzano, że komisja uznała stan obiektów należących do szkoły za niestwarzający zagrożeń dla życia i zdrowia osób korzystających z tych obiektów oraz zapewniający im bezpieczne i higieniczne warunki pobytu.

[dowód: akta kontroli str. 164]

W okresie objętym kontrolą NIK szkoła była kontrolowana na podstawie art. 1 i 25 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁸ przez pracowników Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie.

W 2013 r. (14 maja) skontrolowano warunki higieniczno-sanitarne pomieszczeń, procesów nauczania i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w placówce oraz oceniono realizację wymogów w zakresie niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin i utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości. Nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń.

W 2012 r. i 2010 r. w czasie kontroli prowadzonych w tym samym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2011 r. stwierdzono nieprawidłowość polegającą na pozostawieniu otwartych przestrzeni biegów schodów oraz niezabezpieczeniu poręczy przed zsuwaniem się (naruszenie § 16 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. W związku ze stwierdzeniem tej nieprawidłowości wszczęte zostało postępowanie administracyjne, które zostało umorzone w związku z usunięciem nieprawidłowości.

[dowód: akta kontroli str. 186-214]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność skontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Efekty dydaktyczne Szkoły

Opis stanu
faktycznego

3.1. Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów w wewnątrzszkolnym systemie oceniania

⁷ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.

⁸ Dz. U. z 2011 r. , Nr 212, poz. 1263 ze zm.

Badanie uczniów kształcących się w klasach VI w latach 2010/2011- 2012/2013 wykazało, że byli oni klasyfikowani i promowani zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Nie stwierdzono przypadków wnoszenia przez uczniów lub ich rodziców zastrzeżeń do dyrektora szkoły, że ocena śródroczna lub roczna ocena z zajęć edukacyjnych lub ocena zachowania są niezgodne z przepisami prawa dotyczącymi ustalania tych ocen. Wobec faktu, iż żaden z uczniów klasy VI nie otrzymał śródrocznej lub rocznej oceny niedostatecznej z zajęć edukacyjnych, nie przeprowadzono egzaminu poprawkowego z tych zajęć. Wszyscy uczniowie ukończyli szkołę podstawową.

[dowód: akta kontroli str. 241-244]

W latach szkolnych objętych kontrolą wszyscy uczniowie byli promowani do klasy programowo wyższej (lub ukończyli szkołę). W roku szkolnym 2010/2011 dotyczyło to 6 oddziałów liczących łącznie 126 uczniów, w roku szkolnym 2011/2012 – 7 oddziałów liczących (na koniec roku) 142 uczniów i w roku szkolnym 2012/2013 – również 7 oddziałów liczących 142 uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 111]

W roku szkolnym 2010/2011 na 126 uczniów klas IV-VI średnią ocen powyżej 4,75 otrzymało 42 uczniów (33,3%), w następnym roku szkolnym – 46 uczniów na 142 (32,4%), a w 2012/2013 – także 46 uczniów na 142 (32,4%). Średnio odsetek tych uczniów wśród wszystkich uczniów pobierających naukę w szkole w tym okresie 36,3%.

[dowód: akta kontroli str. 112]

Ankietowani uczniowie twierdzili, że są informowani na bieżąco o uzyskiwanych ocenach i podstawach do ich wystawienia i zdecydowana ich większość uznawała oceny za sprawiedliwe. Rodzice, jako motyw wyboru szkoły najczęściej wskazywali przede wszystkim: dobrą opinię o szkole i nauczycielach, opinię znajomych, wyniki egzaminów końcowych z lat ubiegłych, zapewnienie dziecku całodziennej opieki. Żaden z rodziców nie wyraził przekonania, że nie posłałby ponownie swojego dziecka do tej szkoły. Rodzice twierdzili też, że ich dzieci chodzą do szkoły chętnie albo raczej chętnie. Odpowiedzi udzielane przez rodziców były zbieżne w tym zakresie z odpowiedziami udzielonymi przez uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

3.2. Wyniki uczniów Szkoły uzyskane na egzaminach zewnętrznych

Szkoła w objętych kontrolą latach szkolnych przystąpiła do Ogólnopolskiego Badania Umiejętności Trzecioklasistów (OBUT). Do sprawdzianu umiejętności językowych w roku szkolnym 2010/2011 przystąpiło 19 uczniów. Wyniki tego sprawdzianu dla szkoły we wszystkich zakresach były wyższe niż średnie wyniki dla kraju i kształtowały się następująco: w zakresie czytania 85,7% (przy średnim wyniku dla kraju 72,4%), w zakresie pisania 91,7% (76,3%), w zakresie słownictwa 88,4% (59,8%), w zakresie gramatyki 74,7% (77,1%) i umiejętności językowych globalnie 81,6% (71,9%). Odpowiednio wyniki sprawdzianu, do którego przystąpiło 20 uczniów, w następnym roku szkolnym przedstawiały się następująco: w zakresie czytania 81,7% (69,7%), w zakresie pisania 76,9% (71,5%), w zakresie słownictwa 77,5% (65,4%), w zakresie gramatyki 80,8% (75,5%) i umiejętności językowych globalnie 79,4% (70,9%). W bieżącym roku szkolnym wyniki OBUT były przeprowadzane w innym niż w latach wcześniejszych zakresie i inaczej prezentowane. Obejmowały swym zakresem czytanie tekstu nieliterackiego oraz czytanie tekstu literackiego. Wyniki trzecioklasistów (przystąpiło do niego 22

uczniów) w pierwszym zakresie sprawdzianu wyniosły 75,8%, przy średniej dla kraju 73,9%, a w drugim zakresie 59,6% (55,3%) i w zakresie umiejętności językowych globalnie 67,7% (64,8%).

Umiejętności matematyczne trzecioklasistów były sprawdzane w zakresie wykonywania obliczeń (w 2012 r. zakres ten nazwany był „porównywaniem liczb”, a w 2013 r. „sprawnością rachunkową”), rozwiązywania zadań tekstowych oraz czytania tekstu z danymi (w 2012 r. „czytanie i rozumowanie” w 2013 r. „czytanie tekstów”). W kolejnych latach szkolnych do sprawdzianu tego przystąpiło 19, 20 i 22 uczniów. Średnie wyniki w powyższych zakresach osiągnięte przez nich były wyższe niż średnie wyniki dla kraju i w 2011 r. kształtowały się następująco: w zakresie wykonywania obliczeń - 86,8% (przy średnim wyniku dla kraju 69,4%), rozwiązywania zadań tekstowych - 84,2% (59,2%), czytania tekstu z danymi 83,3% (60,9%), umiejętności matematycznych globalnie 84,5% (62,2%). W następnym roku szkolnym uczniowie osiągnęli następujące wyniki: w zakresie porównywania liczb 81,7% (66,6%), rozwiązywania zadań tekstowych 84,2% (59,2%), czytania i rozumowania 81,0% (70,1%) i umiejętności matematycznych globalnie 77,8% (65,7%). W bieżącym roku szkolnym: w zakresie sprawności rachunkowej 85,2% (68,1%), rozwiązywania zadań tekstowych 60,2% (53,2%), czytania tekstów 81,1% (60,7%).

[dowód: akta kontroli str. 215-220]

Średnie wyniki sprawdzianu w klasach VI w kontrolowanym okresie sytuowały szkołę na wysokiej pozycji w porównaniu ze średnimi wynikami dla kraju i przedstawiały się następująco: w roku szkolnym 2010/2011 w zakresie czytania 97% (średnia dla kraju 83%), pisania 66% (57%), rozumowania 97% (66%), korzystania z informacji 75% (58%), wykorzystania wiedzy w praktyce 84% (50%), w zakresie całości testu 84% (64%). W roku szkolnym 2011/2012 w zakresie: czytania 78% (63%), pisania 77% (59%), rozumowania 79% (51%), korzystania z informacji 90% (70%), wykorzystania wiedzy w praktyce 82% (46%), w zakresie całości testu 80% (57%). W roku szkolnym 2012/2013 w zakresie: czytania 93% (73%), pisania 81% (64%), rozumowania 88% (64%), korzystania z informacji 86% (60%), wykorzystania wiedzy w praktyce 86% (47%), całości testu 87% (60%). Do sprawdzianu przystąpiło: 20 uczniów w roku szkolnym 2010/2011, w 2011/2012 – 22 uczniów i w 2012/2013 – 19 uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 113]

W 2011 r. średni wynik szkoły ze sprawdzianu wynosił 33,7 pkt., w 2012 r. 32,00 pkt., w 2013 r. 34,70 pkt. W tych latach szkoła znajdowała się w 9 stanie⁹.

[dowód: akta kontroli str. 114]

W klasie IV (w roku szkolnym 2009/2010) z języka polskiego uczniowie otrzymali średnią ocen końcoworocznych równą 4,4, przy czym nie było uczniów z ocenami niskimi (tj. ocenami od 1 do 2), 59% uczniów otrzymało oceny średnie (tj. od 3-4), 41%, oceny wysokie (5-6). Z matematyki średnia ocen końcoworocznych wynosiła 4,1, nie było uczniów z ocenami niskimi, 68% uczniów miało oceny średnie i 32% oceny wysokie. W 2012 r. uczniowie ci, będąc w klasie VI uzyskali wyniki w sprawdzianie na jej zakończenie sytuujące się staninie wysokim (7-9) – 16 uczniów (73% uczniów) oraz w staninie średnim (5-6) – 6 uczniów (27%).

⁹ Skala staninowa stosowana w pomiarze dydaktycznym określa pozycję, jaką zajmuje wynik osiągnięty przez ucznia/absolwenta na tle wyników osiągniętych przez całą badaną populację. Stanin 9 jest najwyższy w skali, obejmującej 9 przedziałów wyników.

Uczniowie klasy IV w roku szkolnym 2010/2011 otrzymali średnią ocen końcoworocznych z języka polskiego wynoszącą 4,7 i z matematyki 4,2. Uczniów z ocenami niskimi z tych przedmiotów nie było, natomiast z języka polskiego oceny średnie otrzymało 32% uczniów, oceny wysokie 68%, z matematyki – oceny średnie 77%, 23% oceny wysokie. W 2013 r. z testu na zakończenie klasy VI uczniowie ci uplasowali się w stanie wysokim – 16 uczniów (84%) i w stanie średnim (6 stanin) – 3 uczniów (16%).

Z danych tych wynika, że uczniowie klas IV rozpoczynali naukę z dużym potencjałem wiedzy (dominowali uczniowie z ocenami średnimi z obu przedmiotów, z wyjątkiem języka polskiego w roku szkolnym 2011/2012, z którego większość uczniów miała oceny wysokie), a jej poziom wzrastał w okresie dwóch lat nauki w kolejnych klasach, co znalazło potwierdzenie w wynikach uzyskanych w sprawdzianie na zakończenie klasy VI, w wyniku którego większość uczniów oraz cała szkoła znalazła się w najwyższych staninach.

[dowód: akta kontroli str. 115]

Z odpowiedzi nauczycieli na pytania ankiety wynika, że wyniki sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych są omawiane w szkole i następuje to na radzie pedagogicznej oraz w zespołach przedmiotowych.

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

Dyrektor Szkoły wyjaśniła m.in.: *W związku z ogłoszeniem wyników sprawdzianu klasy VI w dniu pojawienia się informacji, bez względu na jej treść uczniowie VI klasy obdarowani są przez szkołę tortem. Tego dnia do końca zajęć trwa radosna feta, częstowani są wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły. Na wszystkich lekcjach na gorąco omawiane są z uczniami wyniki indywidualne i wynik zespołowy. Dyrektor, wychowawca i nauczyciele starają się zaopiekować emocjami uczniów. Wyniki sprawdzianu, obserwacje dotyczące przebiegu egzaminu, wymiany informacji i komunikacji z rodzicami na temat sprawdzianu omawiane są w: 1) zespole nauczania wczesnoszkolnego – pod kątem zauważonych i potwierdzonych zasobów uczniów i współpracy z rodzicami, 2) zespole wychowawców z psychologiem szkolnym i katechetą – pod kątem określonego wychowania w duchu odpowiedzialności i wiarygodności, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, wzajemnego wsparcia, współpracy z rodzicami. Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w nauce są w „Klonowicu” przygotowywani od pierwszych dni w klasie I do radzenia sobie z kłopotami, hartowani i w trakcie ćwiczeń i próbnych egzaminów pracują w sposób i w czasie określonym dla wszystkich. Specjalne ulgi, np. wydłużony czas, przyznaje im się dopiero na sprawdzianie. 3) Zespołach poszczególnych koncepcji edukacji: humanistycznym, matematycznym, przyrodniczym, języków obcych, informatycznym, wychowania fizycznego – pod kątem sukcesywnego rozwoju zasobów poznawczych i społecznych poszczególnych uczniów i całej klasy, strategii organizacji pracy na zajęciach i samodzielnej w domu, umiejętności radzenia sobie z dysfunkcjami [...], efektów rozwijania zainteresowań i uzdolnień poza szkołą, współpracy z rodzicami.*

[dowód: akta kontroli str. 226-229]

3.3. Wyniki Szkoły uzyskane w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

W kontrolowanym okresie uczniowie szkoły uczestniczyli w konkursach organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Lublinie: polonistycznym, historycznym, matematycznym i przyrodniczym. W roku szkolnym 2010/2011

w eliminacjach szkolnych do konkursu polonistycznego wzięło udział 14 uczniów, z których jeden został laureatem, w historycznym sześciu uczniów – finalistą został jeden z nich, w matematycznym – pięciu uczniów, w przyrodniczym 12. W roku szkolnym 2011/2012 w eliminacjach do konkursu polonistycznego wzięło udział 28 uczniów, laureatem został jeden, w eliminacjach do konkursu historycznego wzięło udział ośmiu uczniów, przyrodniczego 44 uczniów (jeden uczeń został finalistą), matematycznego – siedmiu uczniów. W ostatnim roku szkolnym w eliminacjach do konkursu polonistycznego wzięło udział 12 uczniów, historycznego – pięciu, matematycznego – ośmiu i przyrodniczego 21 uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 116]

Uczniowie Szkoły uczestniczyli w wielu konkursach organizowanych przez inne podmioty niż Kuratorium Oświaty. Były to konkursy matematyczne, takie jak: Alfik Matematyczny i MAT 2011 (organizowanych przez wydawnictwo Jersz Łowcy Talentów), Kangur 2011 (Towarzystwo Upowszechniania Wiedzy i Nauk Matematycznych), Wojewódzkich Mistrzostwach w Tabliczce Mnożenia (Społeczna Szkoła Podstawowa 24 im. Pułku Ułanów KTE w Kraśniku). W konkursach tych uczniowie szkoły uczestniczyli corocznie: w 2010/2011 wzięło udział w nich łącznie 67 uczniów, z których finalistami zostało 11, a laureatami 12, w 2011/2012 r. 64 uczniów (18 finalistów i 12 laureatów), w 2012/2013 – 60 uczniów (14 finalistów, 11 laureatów). W latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 uczniowie (odpowiednio 26 i 29) wzięli udział w organizowanych przez Firmę Edukacyjno-Wydawniczą Elimat Matematycznych Mistrzostwach Polski Dzieci i Młodzieży „Matematyka Innego Wymiaru”. W konkursie tym odpowiednio 22 i 26 zostało finalistami, a 3 i 1 laureatami.

Corocznie uczniowie przystępowali też do Egzaminu Cambridge ESOL organizowanego przez British Council Polska: w roku szkolnym 2010/2011 zdało go 30 uczniów, w tym dobrze 10, a bardzo dobrze 20, tak samo w roku szkolnym 2011/2012, natomiast w roku szkolnym 2012/2013 przystąpiło do niego 39 uczniów, a zdało go bardzo dobrze 20 i dobrze 19.

W zakresie edukacji polonistycznej uczniowie corocznie przystępowali do Ogólnopolskiego Konkursu Polonistycznego „Z poprawną polszczyzną na co dzień” organizowanego przez PAN w Warszawie (po sześciu uczniów i jednym finaliście w roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012, a w 2012/2013 – 12 uczniów i ośmiu finalistów). W roku szkolnym 2012/2013 uczniowie uczestniczyli w międzyszkolnym konkursie literackim „Mój bezpieczny baobab”, organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 10 w Lublinie (trzech uczniów, jeden finalista) oraz w Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim im. Krzysztofa Kolberga „Czaruję słowami o swoich radościach nieradościach”, organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 103 im. Bohaterów Warszawy 1939-1945” (jeden uczestnik).

Także corocznie uczniowie uczestniczyli w konkursie plastycznym „Moje Boże Narodzenie” organizowanym przez Młodzieżowy Dom Kultury „Pod Akacją” w Lublinie i Wydział ds. wychowania katolickiego Kurii Metropolitalnej w Lublinie – wzięło w nim udział po 30 uczniów w roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012 i 50 w roku szkolnym 2012/2013. W roku szkolnym 2010/2011 30 uczniów wzięło też udział w Wojewódzkim Konkursie Plastycznym „Wybieram naukę i sport”, organizowanym przez Społeczną Szkołę Podstawową 24 im. Pułku Ułanów KTE w Kraśniku. W następnym roku szkolnym 30 uczniów w Wojewódzkim Konkursie Plastycznym „Moja rodzina-mój dom” organizowanym przez Szkołę Podstawową im. S. Żeromskiego w Nałęczowie, jeden uczeń został jego laureatem. Sześciu uczniów wzięło udział w Międzyszkolnym Konkursie Plastycznym „Zaskakująca i ciekawa okładka książki Kornela Makuszyńskiego” (dwóch laureatów), trzech

w Międzyszkolnym Konkursie Plastycznym „Bombka Bożonarodzeniowa” organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 42 w Lublinie. W bieżącym roku szkolnym 20 uczniów brało udział w Wojewódzkim Konkursie Plastycznym „Ilustracje do wierszy i wierszyków matematycznych” (finalistą został jeden uczeń), pięciu uczniów w VII Ogólnopolskim Biennale Plastycznym KOT organizowanym przez Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży im. M. Kopernika we Wrocławiu.

W roku szkolnym 2010/2011 trzech uczniów uczestniczyło w Międzyszkolnym Konkursie „Flora i Fauna Lubelszczyzny”, organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 28 w Lublinie (wszyscy zostali laureatami), 12 w Igrzyskach Młodzieży Szkolnej Szkół Podstawowych Miasta Lublin w Tenisie Stołowym (organizowanym przez Miejski Szkolny Związek Sportowy w Lublinie) – sześciu uczniów zostało finalistami i sześciu laureatami, ponownie w roku szkolnym 2012/2013 – udział wzięło 10 uczniów i wszyscy zostali finalistami.

[dowód: akta kontroli str. 117-123]

Zdecydowana większość nauczycieli potwierdziła w ankiecie, że dyrekcja szkoły wspiera ich w przygotowaniu uczniów do udziału w konkursach i zawodach pozaszkolnych.

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność skontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

Opis stanu
faktycznego

4.1. Kwalifikacje nauczycieli

W okresie objętym kontrolą w szkole nauczano: w roku szkolnym 2020/2011 - 16 nauczycieli w tym 11 pełnozatrudnionych, w roku szkolnym 2011/2012 - 17 nauczycieli, w tym 10 pełnozatrudnionych, w roku szkolnym 2012/2013 - 18, w tym 8 pełnozatrudnionych. We wszystkich objętych kontrolą latach szkolnych zatrudnionych było 3 nauczycieli dyplomowanych, w roku szkolnym 2010/2011 – 7 nauczycieli mianowanych, a w następnych latach - 9, w roku szkolnym 2010/2011 i 2012/2013 – 6 nauczycieli kontraktowych, w roku szkolnym 2011/2012 – 5 nauczycieli kontraktowych. Szkoła nie zatrudniała nauczycieli stażystów oraz nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego.

[dowód: akta kontroli str. 124]

Na podstawie dokumentów potwierdzających kwalifikacje wybranych trzech nauczycieli (nauczyciela nauczania wczesnoszkolnego i języka niemieckiego, nauczyciela nauczania wczesnoszkolnego oraz nauczyciela przyrody i techniki) stwierdzono, że nauczyciele spełniali w odniesieniu do realizowanego przydziału zajęć edukacyjnych w roku szkolnym 2012/2013 wymagania kwalifikacyjne wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli¹⁰, z wyjątkiem jednego nauczyciela – nauczającego poza przyrodą i techniką w klasach IV-VI w wymiarze trzech godzin lekcyjnych w tygodniu.

¹⁰ Dz. U. Nr 50, poz. 400, ze zm.

[dowód: akta kontroli str. 125-128, 165-166]

Ankietowani uczniowie pozytywnie oceniali pracę nauczycieli wskazując, że posiadają oni umiejętność zaciekawienia przedmiotem, zrozumiale prezentują materiał, zachęcają do samodzielnego myślenia. Rodzice wyrażając w ankietach opinię o różnych aspektach pracy nauczycieli, wskazywali, że indywidualizują oni pracę z dziećmi (50% zdecydowanych odpowiedzi), rozwijają potencjał intelektualny uczniów (80%), dbają o przestrzeganie zasad dobrego wychowania (72,7%), przygotowują do życia w społeczeństwie (60%), dbają o bezpieczeństwo uczniów (78%). Pozytywnie oceniali nauczycieli pod względem merytorycznego przygotowania do nauczania przedmiotów – o wszystkich nauczycielach tak twierdziło 58,3% rodziców, o niektórych 33,3%. Rodzice postrzegali więc pracę nauczycieli z reguły, jako dobrą, widząc pewne wyjątki od tej reguły.

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

4.2. Prawidłowość wdrożenia szkolnych programów nauczania

Szkoła realizowała w latach szkolnych objętych kontrolą szkolne zestawy programów nauczania, które zostały zatwierdzone przez dyrektora szkoły w sierpniu 2010, 2011 i 2012 r.

Szkolne zestawy programów obejmowały obowiązkowe zajęcia edukacyjne przewidziane dla obu etapów nauczania i były zgodne z podstawą programową określoną w załączniku nr 2 (pt. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych) do dwóch kolejnych rozporządzeń w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

[dowód: akta kontroli str. 140-145]

Ankietowani nauczyciele odpowiadali, że mieli wpływ na wybór programu nauczania, oraz że szkoła umożliwia im wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania i nowych projektów (zastrzeżenia, iż nie zawsze jest to możliwe, wyraziło 12,5% nauczycieli). Ankietowani rodzice deklarowali brak możliwości wpływania w trakcie roku szkolnego na zmianę oferty edukacyjnej oferowanej przez szkołę (25%) lub brak potrzeby wpływania na taką zmianę (50%), jednocześnie większość z nich aprobowała przyjęte w szkole wymagania, twierdząc, iż zapewniają oczekiwany poziom wiedzy.

[dowód akta kontroli str.172-182]

4.3. Zgodność realizacji programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego

Badanie programów nauczania na rok szkolny 2012/2013 wykazało, że zostały one dopuszczone do użytku szkolnego przez dyrektora szkoły w sierpniu 2012 r. i odpowiadały wymogom określonym w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8.06.2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników¹¹.

Na podstawie zapisów w dziennikach szkolnych oddziału III oraz oddziału IV, stwierdzono, że realizowane w wybranych dniach tematy lekcji były zgodne z realizowanym programem (dla klasy IV z języka polskiego, dla klasy III programem nauczania wczesnoszkolnego) i podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych.

¹¹ Dz. U. Nr 89, poz. 730.

[dowód: akta kontroli str. 148-163]

4.4. Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu nauczania na każdym etapie edukacji

Kontrola liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla oddziału klasowego IV, rozpoczynającego naukę w roku szkolnym 2010/2011 i kontynuującego ją w dwóch następnych latach szkolnych według szkolnego planu nauczania na kolejne trzy lata szkolne oraz liczby godzin ustalonych i zrealizowanych dla tego oddziału według dzienników lekcyjnych z kolejnych trzech lat szkolnych (2010/2011-2012/2013), wykazała, że liczba godzin wynosiła 100 w trzyletnim cyklu kształcenia. Znacznie więc przekraczała obowiązujący wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych wynikający z ramowego planu nauczania dla szkoły podstawowej dla II etapu edukacyjnego (69 godzin w trzyletnim cyklu nauczania), wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych¹². Zaplanowany i zrealizowany wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych był: o 2 godziny większy od obowiązkowego dla języka polskiego, języka obcego, informatyki, 5 godzin większy o dla matematyki, 1 godzinę większy dla przyrody, plastyki i muzyki, 3 godziny większy dla wychowania fizycznego a dodatkowo obejmował 5 godzin nauczania drugiego języka nowożytnego.

[dowód: akta kontroli str. 146]

Łącznie z języka polskiego w klasie od IV do VI realizowano: 209, 201 i 184 godziny lekcyjne, z matematyki: 159, 176 i 198 godzin lekcyjnych, z przyrody 108, 108 i 135 godzin lekcyjnych, czyli 100% zaplanowanych godzin. Nie było przypadków niezrealizowania lekcji wskutek nieobecności nauczyciela.

[dowód: akta kontroli str. 129]

Rodzice w ankiecie wyrazili przekonanie (91,7% rodziców), że przyjęte w szkole wymagania zapewniają oczekiwany poziom wiedzy.

[dowód: akta kontroli str. 176-179]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Dyrektor Szkoły powierzyła nauczanie techniki w klasach IV-VI nauczycielowi nieposiadającemu kwalifikacji do prowadzenia nauczania tego przedmiotu zgodnych z wymaganiami § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

Nauczyciel ukończył studia magisterskie na kierunku biologia i posiadał przygotowanie pedagogiczne, nie legitymował się studiami magisterskimi na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem technika lub studiami podyplomowymi w zakresie nauczanego przedmiotu, a także ukończeniem zakładu kształcenia nauczycieli lub kursu kwalifikacyjnego, do czego był zobowiązany zgodnie z § 4 ust. 1 powołanego rozporządzenia.

Dyrektor wyjaśniła, że nauczycielowi powierzono nauczanie techniki, ponieważ jest nauczycielem sprawdzonym, odpowiedzialnym i mającym dobry kontakt z uczniami, natomiast nowy, zatrudniony jedynie na trzy godziny tygodniowo nauczyciel mógł się zupełnie nie sprawdzić jako pedagog lub uznać to zajęcie za zupełnie nieopłacalne.

¹² Dz. U. Nr 15, poz. 142, ze zm.

Od nowego roku nauczyciel rozpoczął studia podyplomowe w zakresie nauczania techniki na Politechnice Lubelskiej.

[dowód: akta kontroli str. 226-229]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność skontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

5. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi

5.1. Wsparcie szkoły na rzecz uczniów mających trudności w nauce

Opis stanu faktycznego

Zgodnie ze Statutem uczeń ma prawo do otrzymania pomocy w przypadku trudności oraz korzystania z poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych potrzebna jest pomoc, Szkoła udziela wsparcia poprzez: pomoc pedagogiczną i psychologiczną udzielaną przez pedagoga szkolnego i wychowawców (grupową i indywidualną), objęcie szczególną opieką pedagogiczną dzieci klas I-VI z ryzykiem dysleksji i dyslektycznych ze specyficznymi trudnościami w nauce czytania i pisania, organizację zajęć wspomagających rozwój dla klas II, III, kierowanie uczniów z deficytami rozwojowymi na badania w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Według Statutu uczniowie klas IV-VI objęci są systemem szczególnej opieki pedagogicznej (SzOP). W ramach tego systemu nazwiska uczniów korzystających ze szczególnej opieki pedagogicznej powinny zostać wpisywane na ostatnich kartkach dziennika lekcyjnego przez pedagoga szkolnego do 20 września danego roku. Sposobem pracy z uczniami jest sformułowanie przez pedagoga (polonistę, matematyka, wychowawcę) 2-3 zaleceń po konsultacjach z rodzicami. Przy nazwiskach uczniów powinny być czynione regularne adnotacje prowadzących o postępach co najmniej dwa razy w semestrze, a przez pedagoga w listopadzie, styczniu i kwietniu. Wpisy osoby prowadzącej (pedagog, polonista, matematyk, wychowawca) powinny zawierać informacje o sposobie i częstotliwości kontaktów z rodzicami ucznia.

O skierowaniu ucznia na badania w odpowiedniej poradni psychologiczno-pedagogicznej decyduje dyrektor szkoły samodzielnie, na wniosek pedagoga szkolnego lub rodziców. Osobą odpowiedzialną za współpracę z poradnią jest pedagog.

[dowód: akta kontroli str. 3-37]

Wewnątrzszkolny System Oceniania również zawiera zasady udzielania pomocy uczniom przeżywającym trudności w uczeniu. Takim uczniom udzielana jest pomoc: organizowana przez wychowawcę klasy pomoc koleżeńska, w formie indywidualnych konsultacji polekcyjnych z nauczycielami lub dodatkowych ćwiczeń przygotowanych przez nauczyciela przedmiotu.

Uczniowie mający okresowe problemy z nauką, ryzyko dysleksji i inni objęci są w szkole szczególną opieką pedagogiczną SzOP. Uczniowie ci w okresie od klasy II do IV/V mogą uczęszczać na dodatkowe zajęcia wyrównawcze wspomagające rozwój umiejętności z zakresu wymagań podstawowych.

Na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej obniżane są przez nauczycieli wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania. Fakt ten powinien zostać odnotowany

w dzienniku lekcyjnym przy wpisach SzOP. W przypadku uczniów z opiniami/orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznej, uczniów mających okresowe trudności w nauce, w ocenie uwzględnia się przede wszystkim aktualne możliwości ucznia i jego wkład pracy, nie zaś ściśle kryteria ustawowe i szkolne. Takie stopnie oznacza się kropką. Szkoła stosuje wobec ucznia szczególne podejście (najczęściej obniżenie wymagań) także przed jej uzyskaniem, gdy nauczyciel zdiagnozuje u ucznia specyficzne trudności w uczeniu lub deficyty rozwojowe. W takiej sytuacji w interesie ucznia jest uzyskanie oficjalnej opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. O przeprowadzenie badań specjalistycznych ucznia w poradni psychologiczno-pedagogicznej wnioskować może: pedagog szkolny, wychowawca, polonista lub matematyk. Odmowa lub zaniechanie rodziców w tym zakresie odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym danej klasy i w dzienniku pedagoga.

[dowód: akta kontroli str. 38-90]

W roku szkolnym 2012/2013 16 uczniów z klas od II do VI posiadało opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej. U jednego z uczniów zdiagnozowany został Zespół Aspergera (uczeń II klasy), u siedmiu ryzyko dysleksji, w tym: z parcjalnymi deficytami funkcji intelektualnych, ADD lub cechami ADHD, zaburzeniem koncentracji uwagi, u dwóch ryzyko dysortografii lub dysortografia, u sześciu równocześnie dysortografia i dysgrafia.

W stosunku do ucznia z Zespołem Aspergera pomoc szkoły polegała na współpracy z Centrum Diagnozy Autyzmu i Zespołu Aspergera w trakcie realizacji zaleceń i ewaluacji kompleksowego programu terapeutycznego. Zastosowane zostały elementy socjoterapii w postaci indywidualnych zajęć z psychologiem oraz stała obecność nauczyciela wspomagającego. Odbywała się stała i systematyczna praca z klasą, do której uczeń uczęszczał, szkolenie grona pedagogicznego i praca z rodzicami w zakresie psychoedukacji.

W stosunku do pozostałych uczniów wykonywano zalecenia wynikające z opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych, obejmujące m.in.: indywidualizację kryteriów oceniania z większą tolerancją względem popełnianych błędów, podwójne ocenianie, tj. za wartość merytoryczną i za ortografię, przy czym bez wpływu tej drugiej na ocenę śródroczną i roczną, naukę zasad ortografii i ocenianie ich znajomości, prowadzenie słowniczka trudnych słów na końcu zeszytu, praca z grafopomocnikiem.

W przypadku uczniów z ADHD stosowano „Klonowicki Pakiet na ADHD” wymieniający typowe trudne zachowania dzieci obarczonych tym zespołem oraz przykłady zalecanego nauczycielowi postępowania, klarowny system zasad szkolnych i klasowych, w tym system PZK (przywilej-zasada-konsekwencje), ponadto pracowano z grupą (klasą, do której uczęszczał uczeń), ucząc dzieci podstaw komunikacji, stawiania granic i asertywności oraz współpracowano z rodzicami.

Praca z uczniem obarczonym ADD polegała na pomocy w organizacji czasu i miejsca pracy, wdrożeniu do planowania, stawiania sobie celów w czasie tygodnia, miesiąca, semestru i analizie postępów w tym czasie, prowadzeniu kalendarza, stosowaniu niektórych rozwiązań z „Pakietu na ADHD”, analizie informacji zwrotnych od nauczycieli.

Trudności w nauce nie skutkowały w przypadku żadnego z uczniów niepromowaniem do klasy programowo wyższej bądź koniecznością zdawania egzaminów poprawkowych.

[dowód: akta kontroli str. 130-133]

Zdecydowana większość (91,7%) rodziców była przekonana, że szkoła zapewnia ich dzieciom dostateczną pomoc, gdy napotkają na trudności w nauce. Pozytywnie rodzice oceniali też przygotowanie nauczycieli do rozwiązywania problemów wychowawczych (25% twierdziło, że przygotowani są do tego wszyscy nauczyciele, a 75% że nauczyciele są przygotowani, lecz nie wszyscy). Nie padła ani jedna odpowiedź, że nauczyciele nie są do tego przygotowani.

W odpowiedziach na pytania ankiety część uczniów twierdziła, że nie miała problemów wymagających pomocy psychologa (38,9%), pedagoga (58,82%), albo logopedy (41,18%). Pomoc psychologa otrzymało 44,4% uczniów, a logopedy 47,06%. Pomocy psychologicznej nie otrzymało 16,7% uczniów, pedagoga 41,18%, a logopedy 11,76%. Zdecydowana większość uczniów twierdziła, że w przypadku problemów w nauce może zwrócić się do nauczyciela o pomoc (66,7% odpowiedzi „zawsze”), pozostali uczniowie twierdzili, że nie zawsze mogą zwrócić się o tę pomoc (33,3%). W ogóle nie korzystało z korepetycji 55,6% uczniów, sporadycznie korzystało z nich 38,9%, a regularnie 5,6%.

Pomoc ze strony psychologa w celu wspierania uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi dobrze i raczej dobrze ocenia 68,75% i 25% nauczycieli. Nie padła odpowiedź, że pomoc tę nauczyciele oceniają źle. Wszyscy nauczyciele potwierdzili, że dyrekcja szkoły zawsze, gdy jest taka potrzeba organizuje zajęcia dla uczniów mających trudności w nauce.

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

6. Wspieranie kształcenia uczniów uzdolnionych

6.1. Wsparcie szkoły na rzecz uczniów uzdolnionych

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie ze Statutem szkoła stwarza warunki do rozwijania sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań, promuje i prezentuje osiągnięcia uczniów i nauczycieli poza szkołą i na terenie placówki. Ten cel szkoła realizuje m.in. poprzez prowadzenie kół zainteresowań w klasach IV-VI, organizację zajęć warsztatowych interdyscyplinarnych pozaszkolnych klas IV-VI, organizację ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych dla wszystkich dzieci klas I-III: teatralno-dramowych, poznawczych, muzycznych, plastycznych i ruchowych.

Statut wskazuje, jako zobowiązanych do wspierania uczniów z trudnościami w nauce, jak i uczniów szczególnie uzdolnionych, nauczycieli i wychowawców klas. Nauczyciele, którzy prowadzą pracę dydaktyczno-wychowawczą w szczególności realizują zadania związane z wspieraniem rozwoju psychofizycznego uczniów, rozwijaniem ich zdolności i zainteresowań poprzez stosowanie różnorodnych form i metod pracy z uczniem. Zadaniem wychowawcy jest tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, współdziałanie z nauczycielami uczącymi w jego klasie, uzgadnianie z nimi i koordynowanie ich działań wychowawczych wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka (dotyczy to zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych, jak i z trudnościami), współdziałanie ze specjalistami świadczącymi fachową pomoc w rozpoznawaniu potrzeb i trudności, także zdrowotnych, oraz zainteresowań i szczególnych uzdolnień uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 3-37]

Opiece nad uczniem zdolnym poświęcony jest § 7 WSO, zgodnie z którym uczeń zdolny ma możliwość rozwijania swoich uzdolnień i zainteresowań poprzez: indywidualne kontakty z nauczycielem, na zasadzie „mistrz-uczeń”, realizowanie indywidualnego programu nauki, uczestnictwo w zajęciach dodatkowych o profilu poznawczym, artystycznym, społecznym i sportowym, udział w prezentacjach szkolnych o różnorodnym charakterze, konkursach kuratorskich i międzyszkolnych, działaniach o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim.

[dowód: akta kontroli str. 38-90]

Z przeanalizowanych w toku kontroli protokołów posiedzeń rady pedagogicznej szkoły w latach szkolnych 2011-2013 wynika, że dyrektor szkoły wielokrotnie podnosiła, że w przypadku najmłodszych uczniów uczestnictwo w konkursach powinno być bardzo ograniczone z uwagi na duże prawdopodobieństwo frustracji psychologicznej dzieci i ich rodziców w przypadku porażki. Poza tym podkreślała, że w działalności Szkoła powinna opierać się na teorii inteligencji wielorakiej H. Gardnera i pedagogice humanistycznej, a w ich świetle każde dziecko jest zdolne, każdy rodzaj inteligencji przez nie przejawianej powinien być honorowany, każde dziecko, jako osoba, powinno być akceptowane. Ponadto zwracała uwagę, że zajęcia dodatkowe z uczniami są obowiązkiem nauczyciela zarówno w odniesieniu do dzieci jawnie zdolnych, jak i do tych, które mają określone trudności z nauką. Celem zajęć dodatkowych jest wspomaganie kompetencji i umiejętności uczniów a nie wypełnienie czasu.

[dowód: akta kontroli str. 183-185]

Dyrektor szkoły wyjaśniła, że Szkoła rzadko posługuje się pojęciem „uczeń szczególnie uzdolniony”, ponieważ celem nauczyciela jest - zgodnie z teorią inteligencji wielorakiej i paradygmatami psychologii humanistycznej – *podążanie za uczniem w procesie jego rozwoju, odkrywanie jego zasobów oraz pomocy w doskonaleniu mocnych stron. Praca z takimi uczniami odbywa się w ramach kół przedmiotowych, które są otwarte dla wszystkich uczniów. Jednocześnie spełniają one 2 wymagania: 1) przygotowują do konkursów i umożliwiają rozwijanie określonego typu inteligencji 2) dają możliwość rozwijania zainteresowań czy też szlifowania pewnych umiejętności uczniom, którzy czują taką potrzebę i chcą zaangażować się w dodatkową pracę. Dzięki takim rozwiązaniom dosłownie każdy może być objęty odpowiednią dla niego opieką. Dzięki temu unikamy też myślenia, iż kółka przedmiotowe to zajęcia dla „najlepszych”, co jest dla nas bardzo ważne z punktu widzenia naszej filozofii wychowania.*

[dowód: akta kontroli str. 134-135]

Z danych szkoły wynika, że spośród uczniów, którzy w roku szkolnym 2011/2012 uzyskali promocję z wyróżnieniem i kontynuowali naukę w szkole w klasie wyższej programowo (27 uczniów) wszyscy w następnym roku szkolnym uczestniczyli w co najmniej jednej formie wsparcia w procesie nauczania. Odbywało się to poprzez uczestnictwo tych uczniów w kołach zainteresowań: kole matematycznym „Matematyka innego wymiaru”, kole matematycznym „Plus Minus”, kole matematycznym, kole przyrodniczym, kole polonistycznym, kole historycznym, przygotowaniu do egzaminu Young English Learners, zajęciach sportowych (przygotowanie do udziału w igrzyskach w tenisie stołowym).

[dowód: akta kontroli str. 136-138]

Połowa ankietowanych rodziców była przekonana, że szkoła wspiera uzdolnienia ich dzieci, przeciwnego zdania było 16,7% rodziców, a 33,3% wskazało odpowiedź „nie dotyczy”.

[dowód: akta kontroli str. 176-179]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

7. Wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów

7.1. Organizacja zajęć pozalekcyjnych w szkole

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie Szkoła prowadziła koła zainteresowań i inne zajęcia dodatkowe. W roku szkolnym 2012/2013 na zajęcia dodatkowe przygotowujące do konkursów Alfik Matematyczny, Mat, Kangur, odbywające się raz w tygodniu oddzielnie dla grup wiekowych, uczęszczało 19 osób z klas V i VI. Klasa IV przygotowywała się do tych konkursów w ramach zajęć obowiązkowych. W tym roku szkolnym w eliminacjach do Mistrzostw Polski w tabliczce mnożenia brali udział wszyscy uczniowie klas od II do IV. Poza tym szkoła umożliwiła uczniom wzięcie udziału w Matematycznych Mistrzostwach Polski Dzieci i Młodzieży w ramach projektu „Matematyka innego wymiaru”, co polegało na samodzielnej pracy 29 uczniów w domu z wykorzystaniem platformy edukacyjnej, zbioru zadań przygotowanych przez organizatora konkursu oraz indywidualnych konsultacjach ucznia z nauczycielem w zależności od potrzeb. Udział w tych formach rozwijania uzdolnień matematycznych, dostępnych dla zainteresowanych uczniów (a dla części obowiązkowych) zaowocował udziałem: 18 uczniów w Alfiku Matematycznym (28.11.2012 r.), z których dwóch zostało laureatami a jeden otrzymał wyróżnienie, 14 uczniów w Mat 2013 (10.01.2013 r.), z których jeden został laureatem, a czterech uzyskały wyróżnienia, 20 w Kangurze 2013 (21.03.2013 r.), z których dziewięciu otrzymało wyróżnienia. W Wojewódzkich mistrzostwach w tabliczce mnożenia (11.05.2013 r.) wzięła udział ośmioosobowa drużyna, która zajęła I miejsce w klasyfikacji generalnej szkół. Spośród 29 uczniów, biorących udział w projekcie „Matematyka Innego Wymiaru” jeden został laureatem, a 26 otrzymało wyróżnienie.

[dowód: akta kontroli str. 232-240]

W roku szkolnym 2012/2013 w Szkole działały także m.in.: koło plastyczne „Plastownia” (uczestniczyło w nim 10 uczniów, zajęcia odbywały się w wymiarze jednej godziny tygodniowo), „Kabaret” (8 uczniów, 1 godzina tygodniowo), koło przyrodnicze (21 uczniów, 1 godzina tygodniowo), koło historyczne (9 uczniów, 1 godzina tygodniowo). Ponadto nauczyciele prowadzili zajęcia przygotowujące do egzaminów Young English Learners (22 uczniów, 1 godzina) i do igrzysk w tenisie stołowym. Wszystkie wymienione wyżej zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów były dla nich bezpłatne.

[dowód: akta kontroli str. 139]

Z udzielonych w ankietach odpowiedzi wynika, że nauczyciele uznawali ofertę zajęć pozalekcyjnych wspierających zainteresowania i uzdolnienia uczniów za odpowiednią, (75%), a nawet za bardzo obszerną (12,5%). Za zbyt małą uznała ją 12,5% nauczycieli. Te poglądy były podzielane przez 58,3% rodziców, którzy tę ofertę uznali za odpowiednią. Jednak za zbyt małą uznała ją 41,7% rodziców. Większość uczniów twierdziła, że organizowane przez Szkołę zajęcia pozalekcyjne

rozwijały ich zainteresowania (odpowiedź „tak” 22% i „tak, ale nie wszystkie” 33,3%), natomiast 44,4% uczniów uznało, że nie rozwijają ich zainteresowań.

[dowód: akta kontroli str. 172-182]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o powierzenie nauczania techniki nauczycielowi posiadającemu kwalifikacje do nauczania tego przedmiotu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 23 lipca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Kontroler
Anna Kowalska
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Adam Pęziół

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.